

den endelige Forhandling af Spørgsmaalene paa selve Kirkeraadet, vilde faae Leilighed til at komme tilstrækkeligt ind i disse Spørgsmaal og møde tilstrækkeligt forberedte paa Raadet. Kirkeraadet skulde jo kun samles hvert 3die Aar. Der vil heller ikke med Hensyn til de kirkelige Spørgsmaal, der kunne komme frem, være Trang til en hyppigere Samling for at fremkalde en hurtig Afgjørelse af Sagerne. Hvad der mere trænges til er, at de Spørgsmaal, der kunne komme frem, kunne blive bedre overveiede og undergivne Discussion paa forskellige Tid og Steder, og i saa Henseende skjøner jeg ikke rettere, end at det er meget ønskeligt, om saadanne Spørgsmaal kunne finde deres forberedende Forhandling og Bearbejdelse ved de aarlige Sammenkomster af Geistlige med de læge Valgmænd til Kirkeraadet, som altsaa ogsaa der, hvor de naturligt vilde være kalbde til at vælge Medlemmer af deres egen Midte, vilde kunne staa Folk, som bedre forberedte vilde kunne indtræde i Kirkeraadet. Jeg troer ikke, at Rigsdagen paa nogen Maade vilde have bortgivet Noget af sin Ret eller sin Værdighed, eller at den paa nogen Maade vilde være udsat for nogen Fare af et overvældende Geistlighedens Herredømme, naar en saadan Forsatning kom istand, der altsaa i sin øverste Spidse fik et saadant Kirkeraad, og jeg kan blot gentage, hvad jeg oftere har sagt, at det er min bestemte Overbevisning, at det er kun ved at naae til et saadant, at Forsatningen kan betragtes som virkelig bragt tilstede, og at jeg ikke i min Stilling vil indlade mig paa at bidrage til at faae en anden Forsatning fast, som ikke naaer til dette Punkt. Jeg troer, at dersom en saadan Forsatning kom tilveie, vilde det være muligt, at der derigjennem kunde virkes i høi Grad til Velstguelse for Landet i det Hele og fornemmelig for Kirken. Jeg troer, at vi da vilde kunne komme ud af en Tilstand, som visse har sine Mangler, men med Hensyn til hvilken jeg dog maa udtale, at jeg troer, at de stærke Dyringer, der ere komne frem, navnlig fra den ærede Viceformands Side, ere overdrevne. Jeg troer ikke, at det kan nægtes, at der findes Mangler og Uregelmæssigheder i det kirkelige Liv som

sikkert ogsaa i det politiske og som overalt, hvor der er Liv og ikke Død; men jeg troer ikke, at de paa nogen Maade fortjene den Betegnelse, som hyppigt er tillagt dem. Jeg troer derfor heller ikke egenlig, at der er stor Fare for, at vi, selv om Forsatningsspørgsmaalets endelige Ordning blev udsat endnu nogen Tid, derfor skulde gaae over til en ministeriel Vilkaarlighed, til et Præsteherrdømme og Anarchi, som den ærede Viceformand (Kehmann) antydede. Jeg troer ikke, at der er nogen væsentlig begrundet Fare herfor. Men jeg er fuldkommen overbevist om, og jeg er fra min Side rede til at virke til, at en saadan Forsatning kan komme frem i den fylldige Stikelse, jeg har antydet. Derimod kan jeg ikke tilbageholde som Slutning at udtale den Bemærkning, at dersom kun et saadant Organ blev bragt tilstede som det, der her i Udsættelse er foreslaaet, uden at bringes i en saadan Forbindelse med andre Elementer paa Mellemstadierne, saa vil man derigjennem maaskee kunne staa en større formel Lighed tilstede med Hensyn til de forskellige Afgjørelser, men jeg troer virkelig ikke, at man derved vilde have naaet et saadant Maal, som vilde i nogen fyldestgjørende Grad tilfredsstille. Ja, jeg frygter endnu mere for, at det vilde vise sig, naar det kom frem, at netop Mangelen paa de Kræfter, der tilstrækkeligt forberedte skulde bringes ind, vilde gjøre, at det Hele snart tabte sin Betydning, saa at det vilde gaae med denne Skabning, som med mange andre, hvortil vi have været Vidne i de seneste Aar, at man har ventet sig meget af dem, men at man efterat have lært dem at kjende ønsker, at man havde været fri for dem.

Ordføreren: Den høitærede Minister har gjort nogle Udsættelser ved det foreliggende Lovforslag. Hvad først angaaer § 3, Stillingen af de reent kirkelige Anliggender til Kirkeraadet og Rigsdagen, da troer jeg, at det Tilstrækkelige herom allerede er udtalt. Dette Punkt vil jeg altsaa forbigaae. Han omtalte dernæst som en stor Mangel ved Forslaget, at ikke Valgene vare støttede til Meninghedsraadene, og han henviste til Kirke-